

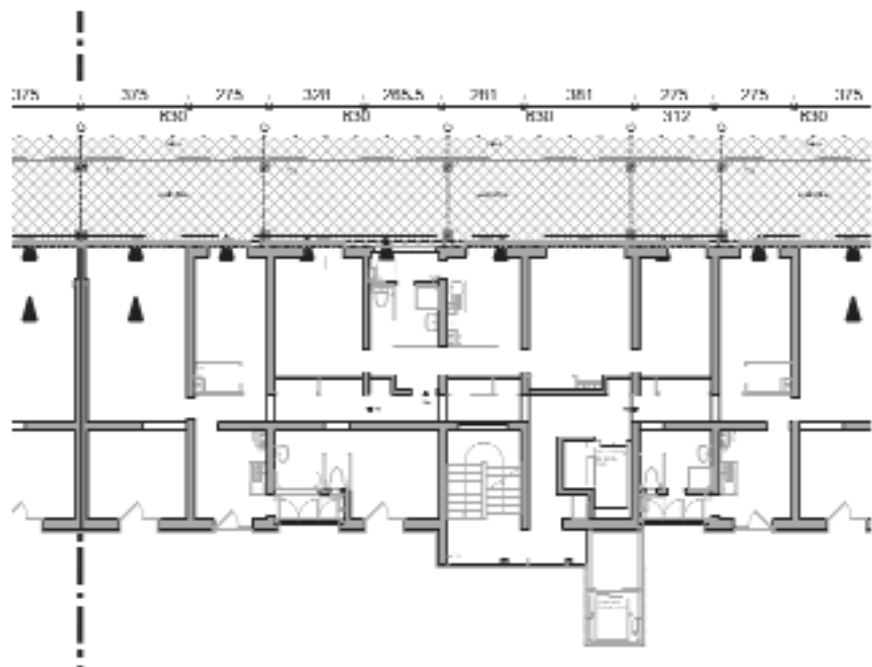
A déli homlokzat elé télikertsor
került, teljes felületen

AZ IDEI MIES VAN DER ROHE-DÍJ TANULSÁGAI

Toronyház-renováció, Grand Parc, Bordeaux

Alaprajzi részlet: felül a korábbi
homlokzat elé tervezett télikertek,
alul az új felvonó

Jelzésértékű, ha a legrangosabb uniós építészeti díjat, a Mies van der Rohe-díjat nem vadonatúj, az építészet merészen szokatlan irányba vezető, csillogó-villogó épület, hanem egy lakótelep-felújítás nyeri. Vajon mi lehet példaértékű vagy újszerű egy lakótelep-felújításban?

A paneles lakótelepek gyakorlatilag a megépítésük óta jelentenek problémát. Idehaza a körbe-hőszigetelésen, gépészeti felújításon és esetleg a közterek rendezésén [1] kívül más megújításra nemigen került sor, még a kiemelt projekteknél sem, mint amilyen az óbudai Faluház

tíz évvel ezelőtti renoválása. Pedig a szakma a rendszer-váltás óta jelzi, hogy a terekkel és homlokzatokkal is gond van, amit néhány színes homlokzattal nem lehet megoldani. Horn Valéria például közel tíz éve így fogalmazott: „A könnyűszerkezetes erkélyek jelentős szerepet tölthetnek be homlokzati alakítási és energetikai szempontból. [...] Szerkezetüktől függően akár 2 m-nél szélesebb mérettel is megépíthetők.” [2] Ilyen példák nálunk főleg Németországból ismertek, ezért különösen érdekes a francia példa, ahol az utóbbi időben hangsúlyt

Az északi homlokzaton maradt a lyukarchitektúra, csak a lifttornyok újak

Építész:
**Anne Lacaton
 & Jean-Philippe Vassal,
 Frédéric Druot,
 Christophe Hutin**

Ilyen volt: a homlokzat korábban már kapott színes hőszigetelést

A télikertek és lakóik:
ahány lakás, annyiféle...

Árnyékoló függöny és átszellőzés teszi élhetővé a télikerteket

fektetnek az erkölcsi avulás megakadályozására is. A társadalmi megítélés itt különösen fontos, aminek kapcsán akár gondolhatunk Le Corbusier fiaskójára Pessacben [3], de az utóbbi évtizedek zavargásainak is van építészeti leágazása.

Az itt ismertetett, és most díjazott megoldás tulajdonképpen nem új. Ugyanezek az építészek, (pontosabban Lacaton, Vassal és Druot) már 2011-ben végigvittek egy hasonló felújítást Párizsban. A helyi dzsumbuj (ott Alcatraznak becézték) neve Bois-le-Pretre toronyház, amely egy 1962-es (eredeti tervező Raymond Lopez), 16 emeletes, 100 lakásos magasház volt. A felújítás során 2 méter széles télikerttel, plusz 1 méter széles erkélyelőtéllel bővítették a lakásokat, belső felújítás és liftcsere is történt – méghozzá úgy, hogy a lakókat közben ki sem költöztették. [4]

A bordeaux-i projekt három házból áll (itt nincs félszinteltolás, mint a párizsi háznál, ennyiből egyszerűbb), és összesen 530 lakásos. Itt is elvégezték a kisebb belső felújításokat, a két liftet egy nagyra cserélték, és létesítettek két új lift is. Ami a télikertet illeti, lényeges különbség az előző projekthez képest, hogy előregyártott vasbetonból készült az előtétszerkezet, ami itt 3,80 m széles. Ez már valóban használható méretű télikert, és a lakók élnek is a lehetőséggel. Ahogy Vassal fogalmaz: „Az emberek olyan dolgokat tesznek be a télikertekbe, amiket mi építészek nem vártunk volna. De elégedettnek kell lenni, hogy a lakók kihasználják a lehetőségeket. Mindig meglep a kreativitásuk.” [5]

Természetesen fontos a beavatkozás pszichológiája is, hiszen a lakók megtarthatták privát tereiket (territóriumukat), ezáltal tiszteletben volt tartva régi lakásuk, vele

régi életük, ami ráadásul fel is értékelődött. Fenntarthatósági szempontból is jobb ez a megoldás, mint a bontás és új építés, nyilván kevesebb a hulladék, végeredményben mégis felére csökken a hőveszteség. Érték az is, hogy miközben a mai lakásépítések alapvetően egyre csökkenő lakásmérettel operálnak, itt a családok élettere nőtt – ráadásul lakásonként csak mintegy 15 millió forintos költséggel, ami francia viszonyok között nagyon olcsónak számít. A műszaki megoldás ennek megfelelő: a vasbeton szerkezetre kerül az új tolóajtó a belső oldalon (a mi klímánkon ez eléggé hőhidas lenne, de Bordeaux-ban nincs hideg télen), a külső oldalon polikarbonát tolóajtók készültek, amelyek nem zárnak teljesen, így a télikertek szellőznek, a nyári nap ellen pedig elfüggönyözhetőek, és a kiugró erkélyek is árnyékolnak (és valószínűleg a homlokzati tűzterjedés ellen is szükségese).

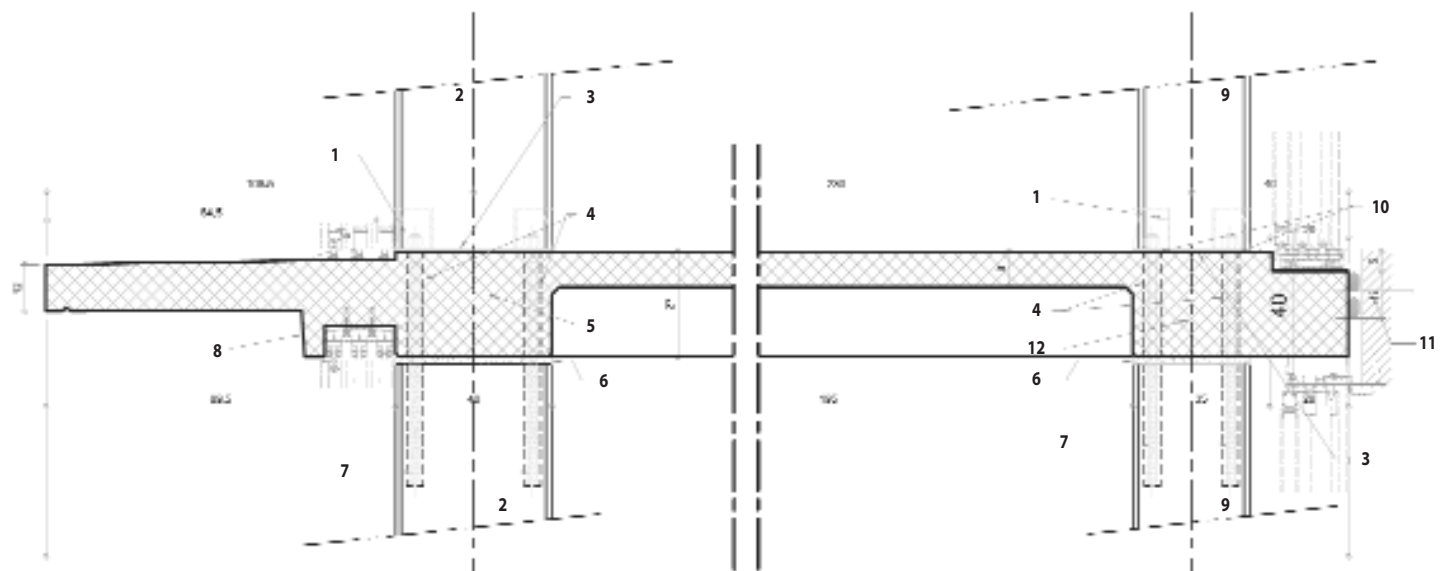
Azt gondolhatjuk, megvan a megfelelő megoldás, tehát Franciaország-szerte hasonló felújítások következnek, de nem. A tervezők azt mondják, azóta nem keresték meg őket hasonló megbízással. A kirakatprojekt megvolt, a díjakat besöpörték, a lakótelepek problémája köszöni, jól van.

Csanády Pál

A tetőn néhány könnyűszerkezetes loftlakás készült

Irodalom / References

- [1] Balla, Regina: „Life in the neighbourhood”, *Metszet*, Vol 10, No 3 (2019), pp 42–45.
- [2] V Horn, Valéria: „Iparosított technológiával épült lakóépületek lakóértékének javítása”, in Széll Mária: *Fenntartható energetika az épületszerkezetek tervezésében és oktatásában*, Terc 2012, pp 130–139.
- [3] Boesiger, Willy – Girsberger, Hans: *Le Corbusier 1910–65*, Birkhäuser, Basel 1999, p 26.
- [4] Bocquet, Denis: „More Space, More Light, More Green: A New Vision of Social Housing. A Dialogue with Anne Lacaton”, *Speech*, 2014, pp 238–253.
- [5] Slessor, Catherine: „Grand Parc, Bordeaux review – a rush of light, air and views”, *The Guardian*, 12 May 2019.

A télikertek részlete

1. HPKM 20 oszloppapucs	4. Födémkirekesztés rögzítéséhez és illesztéshez	9. 30×30 cm előregyártott oszlop
2. 30×40 cm előregyártott oszlop	5. 40×27 cm vasbeton gerenda	10. Beállítható anyacsavarok
3. Fémlemez	6. Habarcterítés	11. Rögzítés a meglévő szerkezethez
	7. Hüvelyek a HPM 20 töcsavarok fogadására	12. 35×27 cm vasbeton gerenda
	8. Borda a nyílászáró rögzítésére	

Építész: Anne Lacaton & Jean-Philippe Vassal, Frédéric Druot, Christophe Hutin (Christophe Hutin architecture, Frédéric Druot, Lacaton & Vassal)

Építtető: Aquitanis, Bordeaux

Munkatársak: Julien Callot, Marion Cadran, Vincent Puyoo, Marion Pautrot

Statika: Secotrap Ingénierie International (vasbeton), CESMA (acél)

Gépezet: Secotrap Ingénierie International

Energetika: Cardonnel Ingénierie

Fotó: Philippe Ruault

Az előregyártott szerkezet gyorsan megépíthető volt, a lakók megelégedésére

A b s t r a c t s

WESSELÉNYI-GARAY, Andor – EMRESZ, Adrienn: BUTTERY SHADE

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 4 (2019), pp 8-17, DOI: 10.33268/Met.2019.4.1

EIFFEL WORKSHOP IN THE RENOVATED NORTHERN VEHICLE REPAIR SHOP,
BUDAPEST, HUNGARY

ARCHITECT: MIKLÓS MAROSI

As industrial functions change their respective buildings often lay abandoned, as is the case for this Budapest rolling stock repair workshop, now operating workshop. The spaces left behind no longer have the capacity to serve an industrial function, but the architecture suggests a grand potential. Why not restore the building to serve as a transport museum and Operating Workshop. The spaces provided are perfect for both functions, social gathering and cultural identity.

DEICHLER, Tímea: A COMMUNITY SPACE, WHERE ONE CAN ALSO READ

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 4 (2019), pp 18-21, DOI: 10.33268/Met.2019.4.2

ROTTENBERG LIBRARY, ROTTENBURG, GERMANY

ARCHITECTS: HARRIS and KURRLE ARCHITEKTEN

Digital storage of information has transformed how libraries function creating a new opportunity for communication across the generations. Older visitors may prefer to read books in relative silence whilst the younger might opt for digital entertainment, films, games and music. This library has been developed as a social, public space which caters to all tastes in information use described by its designers as a "third" type of space. The "first" being home, the "second" work and the "third" a social/cultural space. The reality being a building which functions as a home from home where one could also work towards building a better society.

TIMAFFY-TOUKU, Lilla: ODE FROM THE LIBRARY

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 4 (2019), pp 22-27, DOI: 10.33268/Met.2019.4.3

LIBRARY OODI, HELSINKI, FINLAND

ARCHITECTS: ALA ARCHITECTS

Designed with longevity in mind, expected to last at least 150 years, this library complex is planned on three levels which have been made ready for future adaptations by means of suspended floors and ceilings separated by intelligent wall systems. Functioning as a conventional library, digital information hub, theatre space and temporary workshop this facility should be able to host 10 thousand people daily. Designed as a 100 metre long bridge, access to this building is possible from three important directions: the main railway station, parliament and thirdly a large urban square. The concept being to develop the Finnish culture for sharing information, meeting in public and creating almost residential scaled spaces.

CSANÁDY, Pál: LESSONS FROM THIS YEAR'S MIES VAN DER ROHE AWARDS

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 4 (2019), pp 28-31, DOI: 10.33268/Met.2019.4.4

TOWER BLOCK RENOVATION, GRAND PARC, BORDEAUX, FRANCE

ARCHITECTS: LACATON, VASSAL, DRUOT and HUTIN

Taking a 1960s residential block and adding a two metre wide conservatory and 1 metre wide balcony to all floors has challenged the idea that the Mies Van Der Rohe Award is usually presented to elitist projects. This building had in previous years been renovated to allow for better thermal performance meaning the actual quality of life was not vastly improved. The addition of the new balconies and conservatory has allowed its occupants to have better quality of space, improved natural ventila-

tion and better climatic control. Possibly establishing a guideline for how to renovate residential housing blocks.

DÉNES, Eszter: THE SOUL OF THE CITY

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 4 (2019), pp 32-37, DOI: 10.33268/Met.2019.4.5

NEW LIBRARY, MAKÓ, HUNGARY

ARCHITECTS: IMRE MAKOVECZ and JUDIT GERENCSÉR SZENTE-VARGÁNÉ

Makó has already established itself as a city fitting the idea of "Makó for Makovecz" and finally the library envisioned by this master architect has been realised. Faithfully undertaken by architects who worked alongside him to complete this organic architectural entity. Adding to the fact that an estimated 40 thousand visitors come to visit this cultural centre. Architecture forming a strong part of this city's soul and character.

WETTSTEIN, Domonkos: THE LAVENDER LEANNESS

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 4 (2019), pp 38-41, DOI: 10.33268/Met.2019.4.6

CIVIC CENTRE, TIHANY, HUNGARY

ARCHITECT: PÉTER VÉR

As tourism in the Balaton area develops so does the need for a greater diversity of attractions. During the last decade Tihany has established itself as a centre for lavender farming and the associated offshoot industries, dried flowers, perfume and food products to name a few. Here an existing building has been restored, adapting it to serve as place for "craft" manufacturing of beauty products, whilst handing over the roof space to the local government as office space.

WARE-NAGY, Orsolya: PRIVATE-PROTECTION OF MONUMENTS

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 4 (2019), pp 42-45, DOI: 10.33268/Met.2019.4.7

HARIS PARK at MARCZIBÁNYI SQUARE, BUDAPEST, HUNGARY

ARCHITECTS: MÁRTON KOVÁCS and SÁNDOR GÖCSEI

Originally developed as the Member's Gun Club of Budapest and shooting range this somewhat romantically styled building has been through many incarnations, none of them long lasting or very successful. Eventually the Haris family has taken hold of this unique opportunity to redevelop the German neo-Renaissance styled building and its grounds to create a new dining experience and social hub, knowing that the original architectural style of this place forms the key to its success. What makes this project unusual is the desire of a private investor to secure the cultural identity of a city's monumental building to secure a business vision.

SÁGHI, Attila: RE. PURPOSE.

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 4 (2019), pp 46-49, DOI: 10.33268/Met.2019.4.8

THE NEW AGE OF LISTED BUILDING RESTORATION

The current trend for restoration of historic buildings has many lessons for the architectural profession and public alike. The worst example being to leave a building to decay due to lack of function. Then come problems of bad use of space, followed by overloading a building with too many ideas or uses. The lesson being how to avoid these mistakes and generate a valid use for these buildings which respects their historic value, building fabric and contemporary use patterns.